

OLIVEIRA v. ŠVICA

(Eur. Court H.R., 30.7.1998, Reports 1998-V)

Gospa Oliveira se je rodila leta 1967 kot portugalska državljanka in trenutno prebiva v Zürichu (Švica). 15. decembra 1990 se je z avtom peljala po zelo poledeneli in nespluženi Zürški cesti in naenkrat je njen avto zaneslo na nasprotni pas ceste, kjer je najprej oplazila prvi avto, v drugega pa se je zaletela, tako da je njegova voznica, gospa M., utrpela hudo telesno poškodbo.

Zürška policija [Polizeirichteramt] je 19. marca 1991 vso zadevo poslala okrožnemu tožilstvu [Bezirksanwaltschaft] v nadaljnjo preiskavo, ker je bilo treba razjasniti vprašanje, ali je obdolženka hudo telesno poškodbo povzročila iz malomarnosti in ali so podani znaki kaznivega dejanja po 125. členu kazenskega zakona.

Zürška policija je 5. aprila 1991 zürškemu državnemu tožilstvu [Statthalteramt] poslala dodatne dokaze za razjasnitev vprašanja ali je obdolženka kršila zvezni zakon o varnosti cestnega prometa.

Okrožni tožilec je 3. junija 1991 spis v delu, ki se nanaša na telesno poškodbo vrnil policiji. Gradivu je bilo priloženo zdravniško potrdilo iz katerega je bilo razvidno, da gre za hudo telesno poškodbo.

Policija je obdolženko 13. avgusta 1991 spoznala za krivo prekrška po 31. in 32. členu zakona o cestnem prometu, ker je zaradi neprilagojene vožnje po spolzkem cestušču izgubila oblast nad vozilom. Izrekla ji je 200 CHF kazni. Obsodba je temeljila na dejstvu, da je bila cesta 15. decembra 1990 spolzka in nesplužena, tako da je obdolženka najprej oplazila prvi avto, v drugega pa se je zaletela.

Okrožni tožilec je obdolženko 25. januarja 1993 za kaznivo dejanje povzročitve hude telesne poškodbe iz malomarnosti, ki je bila posledica njenega avtomobilskega trčenja, kaznoval z denarno sankcijo 2.500 CHF.

Obdolženka se je proti odločbi zürškega okrožnega sodišča [Bezirksgericht] pritožila in zato ji je to isto sodišče 11. marca 1993 sankcijo znižalo na 1.500 CHF. V obrazložitvi je zapisalo:

„Policija, ki je obdolženki izrekla sankcijo, je morala okoliščine oceniti znotraj manjšega in inkludiranega dejanja, zaradi česar je prišlo do kršitve načela ne bis in idem in je tako vsak nadaljnji postopek prepovedan. Toda zaradi dejstva, da je do obsodbe zaradi lažjega dejanja prišlo v skrajšanem postopku, lahko v rednem postopku pride do obsodbe za hujše dejanje, ker je potrebno dejstva ugotoviti v večjem obsegu in bolj podrobno. V takem primeru je treba obsodbo za lažje dejanje razveljaviti”.

Sodišče je sankcijo 200 CHF z dne 13. avgusta 1991 razveljavilo in ocenilo, da je potrebno že plačano kazen odšteti od izrečene, tako da je drugo denarno kazen znižalo na 1300 CHF.

Obdolženka se je pritožila na Zürško prizivno sodišče [Obergericht], ki je njeno pritožbo dne 7. oktobra 1993 zavrnilo in je med drugim zapisalo:

„Pri vsej zadevi je potrebno upoštevati napako, ki jo je naredila policija. Očitno je, da se odločitev z dne 13. avgusta 1991 nanaša samo na kršitev cestnoprometnih predpisov ne pa tudi na telesno poškodbo. [...] Toda policija je pri presoji vprašanja ali je šlo za kršitev zakona o varnosti cestnega prometa lahko tudi po kazenskopravnih predpisih upoštevala vse dokaze, ki so ji bili na razpolago. Če policija obdolženke ni obsodila tudi za povzročitev težke telesne poškodbe, je to zgolj njena napaka in zato to dejstvo ne pomeni, da je njena odločitev nezakonita. Niti se ne pritožuje obdolženka niti ne izhaja iz spisa, da odločitev te zadeve vsebuje kršitve in bi jo bilo zato potrebno v vsakem primeru razveljaviti”.

Pritožbeno sodišče je nazadnje potrdilo odločitev o znižanju denarne kazni za 200 CHF od zmeska 1.500 CHF in je ocenilo, da obdolženke ni potrebno hujše kaznovati oziroma jo kaznovati za obe dejanji.

Obdolženka se je pritožila tudi proti odločitvi pritožbenega sodišča in je predlagala njeno razveljavitev. Pritožbo je vložila tako na Kasacijsko sodišče Kantona Zürich [Kassationsgericht] kot tudi na Zvezno sodišče. Dne 27. aprila 1994 je Kasacijsko sodišče njeno pritožbo zavrnilo.

Obdolženka se je zoper zavrnitev pritožbe pritožila na Zvezno sodišče.

Zvezno sodišče je dne 17. avgusta 1994 obe njeni pritožbi zavrnilo. V odločitvi je zapisalo, da policija ob obsodbi za kršitev cestnoprometnih predpisov ni vedela za morebitne dokaze o hudi telesni poškodbi. Če bi pred seboj imelo dokaze o hudi telesni poškodbi, bi moralo zadevo zaradi nepristojnosti predati Okrožnemu tožilstvu. Zvezno sodišče je odločilo, da Okrožno sodišče obdolženke ni kaznovalo dvakrat za isto kaznivo dejanje, zato ker je pri „določitvi nove sankcije” od denarne sankcije odštelo 200 CHF.

Obdolženka se je 22. oktobra 1994 pritožila na Komisijo. Pritožbo je vložila zaradi domnevne kršitve člena 4 iz Protokola 7. Komisija je zadevo 13. januarja 1997 vzela v obravnavo. V poročilu z dne 1. julija 1997 je ocenila, da je prišlo do kršitve Konvencije (štiriindvajset glasov proti osmim).

Postopek pred sodiščem

Pritožnica navaja, da je bila na podlagi istega dogodka najprej obsojena za izgubo oblasti nad vozilom nato pa še za hudo telesno poškodbo iz malomarnosti zaradi česar je prišlo do kršitve načela ne bis in idem iz člena 4 Protokola 7 EKČP. [...]

Pritožbeno sodišče je v svoji odločbi z dne 7. oktobra 1993 zapisalo, da je policija vedela za povzročitev hude telesne poškodbe, vendar ni bila pristojna o tem odločati. Odločila pa je tako, da zadeve ni poslala Okrožnemu tožilstvu. Policija je bila ob odločanju z zadevo v celoti seznanjena, tako da v tem pogledu ni tako pomembno zakaj obdolženki ni izrekla hujše sankcije. Čeprav je morda dejstva zmotno presodila in ni določila niti ustrezne sankcije, bi bilo za obdolženko nedopustno, da bi bila za isto dejanje dvakrat obsojena. Višja sodišča niso razveljavila niti policijske odločbe niti izrečene sankcije, ampak so obdolženko med drugim tudi sama obsodila. Na kratko povzeto smo mnenja, da je prišlo do kršitve načela ne bis in idem.

Vlada je v odgovoru na pritožbo zapisala, da člena 4 iz Protokola 7 ne moremo tolmačiti tako restriktivno, da bi z njim prepovedali vsakršno presojo dejanja na podlagi istih dejstev in v dveh ločenih postopkih. Ta primer se od primera Gradinger v. Avstrija (sodba z dne 23. oktobra 1995, A - št. 328-C) razlikuje v treh pogledih: (i) dva različna organa sta v tem primeru skladno presodila dejstva primera (ii) policija ima omejeno pristojnost in tako ne sme presojati vseh okoliščin primera in (iii) pritožnik ni bil v slabšem položaju zato, ker je bil sojen v dveh različnih postopkih.

Policija po švicarskem pravu nima pristojnosti za obravnavanje hujših kaznivih dejanj (kaznivih dejanj in deliktov), ker le ta spadajo v pristojnost Okrožnega in Javnega tožilca. V zadevah za katere policija ni pristojna načelo ne bis in idem ne velja. Do nesporazuma je verjetno prišlo zato, ker je Okrožni tožilec spis poslal nazaj policiji in takrat je bilo iz spisa že razvidno, da je obdolženka povzročila tudi hudo telesno poškodbo. Vendar je sodišče že izrečeno denarno kazen odštelo od izrečene, tako da ni prišlo do kršitve načela ne bis in idem. Vsekakor pa ne bi bilo pravično, če bi obdolženka imela od te kršitve postopka kakršnokoli korist.

Komisija se je pri odločanju primera sklicevala na primer Gradinger. Odločilno dejstvo za obsodbo obdolženke je izguba oblasti nad vozilom in vožnja na nasprotni vozni pas, oplazenje prvega vozila in trčenje z drugim vozilom v katerem je voznica utrpela hudo telesno poškodbo. Poškodba je bila nepogrešljivi del ravnanja, katerega posledica je bila. Obdolženka je poleg tega zaradi kršitve postopka imela možnost obnove postopka.

Obe obsodbi izvirata iz dogodka z dne 15. decembra 1990. [...]

To pa je tipično eno dejanje katerega posledica je več kaznivih dejanj (idealni stek). Karakteristika te situacije je razdeljenost enega kaznivega ravnanja na dve kaznivi dejanji. [...] V takem primeru pa obsodba za hujše dejanje absorbira obsodbo za lažje dejanje.

V teh okoliščinah tako ne moremo govoriti o kršitvi načela ne bis in idem, ker le to prepoveduje ponovno sojenje za isto dejanje, medtem ko gre pri dejanjih iz katerih izvira več kaznivih dejanj za eno kaznivo ravnanje, ki je sestavljeno iz dveh kaznivih dejanj.

Zato načelu konsistentnosti bolj ustreza en postopek v katerem se odloča o več kaznivih dejanjih, ki izvirajo iz istega dogodka. Tako bi morale sodišče ravnati tudi v tem primeru. Policija bi morala zaradi prepričanja, da ni pristojna za odločanje o hudi telesni poškodbi, spis poslati na Okrožno tožilstvo, da bi to odločilo o obeh dejanjih. Vendar do tega ni prišlo, kar pa v tem primeru s stališča člena 4 Protokola 7 niti ni pomembno, ker ta določba ne prepoveduje ločenih kaznivih dejanj, ki izvirajo iz istega dogodka in jih obravnavajo različna sodišča, še posebej takrat, kadar ne gre za kumulacijo sankcij, ampak za stek dejanj, ko s hujšim dejanjem odločimo tudi o lažjem.

Ta primer se zato razlikuje od primera Gradinger v. Avstrija, zato ker sta v slednjem dve različni sodišči prišli glede količine alkohola v krvi do različnih odločitev.

Sodišče zaradi navedenih razlogov z osmimi glasovi proti enemu ocenjuje, da ni podana kršitev člena 4 iz Protokola 7 EKČP.